

Nr 109

Av herr **Osvald m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.

Frågan om nedsmutsningen av våra vattendrag har numera kommit i ett sådant läge att den kan sägas utgöra ett av våra viktigaste samhällsproblem. Situationen har också under senare år, såsom starkt understrukits i tredje lagutskottets utlåtande nr 27 år 1956 med anledning av proposition med förslag till lag om ändring i vattenlagen, förvärrats på ett oroväckande sätt.

Det är uppenbart att en tillämnad effektivare tillsynsorganisation och de av 1956 års riksdag antagna lagändringarna icke i och för sig kan driva fram en verkligt förbättrad vattenvård, om det ej finns ett levande intresse hos kommuner, industriföretag och enskilda att åstadkomma en mera tillfredsställande ordning. Sammanlagt rör sig de kostnader, varom här är fråga, om miljardbelopp, och den omfattning och takt, vari vattenvården kan förbättras, är därför en högst betydelsefull samhällsekonomisk avvägningsfråga. Därtill kommer, att behovet av investeringar i avloppsreningsanläggningar icke torde stå lika klart för allmänheten som vikten av mera omedelbart produktionsbefrämjande investeringar. Det kan därför befaras att investeringar i vattenvård på många håll kommer att i alltför hög grad få stå tillbaka för andra investeringar, om icke vattenvårdsinvesteringarna stimuleras genom positiva åtgärder.

Sedan mer än ett tiotal år har statsbidrag utgått till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. Senare kungörelse härom är utfärdad den 13 februari 1953 (SFS nr 40). Fastän även avloppsreningsanläggningar faller in bland bidragsberättigade företag har det i praktiken icke varit vanligt att nämnvärda bidrag kunnat erhållas för sådana anläggningar, och detta torde i framtiden bli än svårare, eftersom kungörelsens regler är så utformade, att bidragsprocenten är beroende av det kommunala skatteunderlaget, vilket i allmänhet är högt i kommuner, som projekterar dylika reningsföretag. I den mån i gällande bidragsförfattning formellt givits möjlighet att för särskilda fall frångå de vanliga bidragsreglerna har behovet därav dock ej kunnat tillgodoses med nuvarande knappa anslagsbelopp.

Det måste emellertid anses ligga helt i linje med strävandena efter en förbättrad vattenvård och de positiva uttalanden om vikten härav som

Konung och riksdag nyligen gjort, att statsbidrag i motsvarande omfattning även utgår för avloppsreningsanläggningar.

Vattenvårdskommittén (SOU 1955: 6 s. 47) har beträffande behovet av statsbidrag till avloppsändamål uttalat, att den funne ett fortsatt statligt främjande av en verksamhet, som ledde till ökad vattenförorening, betänkligt, om icke tillräckliga åtgärder samtidigt vidtoges mot föroreningen. Därför ifrågasatte kommittén en omprövning av den statliga bidragspolitiken så, att möjligheterna att erhålla statsbidrag åtminstone successivt överfördes till att huvudsakligen avse behandlingsanläggningar. Som en komplettering eller ett alternativ till nyssnämnda förslag tänkte sig kommittén eventuellt förbättrade lånemöjligheter för kommunerna i fråga om sådana anläggningar.

Frågan om statsbidrag till reningsanläggningar upptogs under 1956 års riksdag i två likalydande motioner I: 605 och II: 789, vari bl. a. begärdes att utformningen av riktlinjerna för statsbidragsgivningen till uppförande av kommunala vattenreningsanläggningar skulle utredas så skyndsamt att förslag kunde föreläggas 1957 års riksdag. I statsutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 208 besvarades motionerna med en hänvisning till att statsbidragsutredningens ställningstagande till frågan om anläggningsbidragen måste avvaktas, innan slutliga förslag till nya bidragsregler kunde utarbetas.

Statsbidragsutredningen har i dagarna framlagt sitt betänkande med riktlinjer för förenklad statsbidragsgivning till primärkommunernas kapitalutgifter. Efter sedvanlig remissbehandling torde Kungl. Maj:t komma att framlägga förslag i ämnet. I årets statsverksproposition under sjätte huvudtiteln angående bidrag till vattenförsörjning och avlopp (s. 50) framhålles emellertid, att dylikt förslag icke kan medhinnas till denna riksdag, varför bidragsgivningen ännu ett år torde få ske efter nuvarande regler.

Såsom vidare understrykes i statsverkspropositionen torde en mindre höjning av bidragsanslaget knappast f. n. få någon effekt på den stora balansen av bidragsärenden, och därför har Kungl. Maj:t med hänsyn till vattenvårdens intressen föreslagit en provisorisk lösning, som går ut på att Kungl. Maj:t från och med nästa budgetår skall kunna ge särskild och ökad ekonomisk hjälp för anläggande av verk för höggradig rening av avloppsvatten, med rätt för Kungl. Maj:t att från fall till fall bestämma hur detta stöd skäligen bör givas.

Detta tilläggsanslag har emellertid i propositionen beräknats så lågt som till 1,5 milj. kr. Med hänsyn till det utomordentliga behovet av ett effektivt statligt stöd till främjande av höggradiga reningsanläggningar anser vi

att anslaget bör höjas med 5 milj. kronor till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i dess petita äskade beloppet 30 milj. kronor.

På grund av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att till bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1957/58 anvisa 30 milj. kronor.

Stockholm den 25 januari 1957

Hugo Osvald

Axel Jansson

Ebbe Ohlsson

Lars Lindahl

Herbert Hermansson
